

Västra Götalandsregionen
Att: Ulrika Söderlund
Ulrika.soderlund@vgregion.se

Svenska Röda Korsets yttrande över remissen Samverkan för barn och ungas bästa – överenskommelse mellan Västra Götalands kommuner och Västra Götalandsregionen

Svenska Röda Korset har beretts möjlighet att yttra sig kopplat till ovanstående remiss. Vi vill börja med att betona att vi ser det som väldigt positivt att Västra Götalandsregionen inhämtar synpunkter från civilsamhällesorganisationer som möter barn och unga i olika verksamheter när man diskuterar samverkan för barns och ungas bästa. Även om överenskommelsen reglerar huvudmännens åtaganden (kommun - region) är andra berörda aktörer, exempelvis civilsamhällesorganisationer, viktiga i det nätverksarbete och den samverkan som bör ske.

Svenska Röda Korset är vårdgivare och i Västra Götalandsregionen driver vi *behandlingscenter för krigsskadade och torterade* i Göteborg och i Skövde dit flyktingar och andra migranter med trauman från tortyr, krig och svåra flyktupplevelser kan komma för att få vård och behandlingsinsatser. Båda dessa verksamheter drivs i dialog och samverkan med regionen och under 2019 tog vi emot 600 patienter på dessa två center. I Västra Götalandsregionen har vi även ett mobilt ungdomsteam som fokuserar på insatser för ungdomar och unga vuxna från 14–24 år, samt ett mobilt behandlingsteam med utgångspunkt i Vänersborg. Verksamheten i Skövde har dessutom lång erfarenhet av stöd och behandling till barn med så kallat uppgivenhetssyndrom och deras familjer. Utöver verksamhet i Västra Götalandsregionen driver Svenska Röda Korset även behandlingscenter i Malmö, Stockholm, Uppsala och Skellefteå. Vi har också en *vårdförmedling* för papperslösa och andra migranter som faller utanför samhällets skyddsnät och genom vårdförmedlingens nationella rådgivningstelefon får vi ta del av frågor rörande målgruppens tillgång till vård från hela landet. Detta remissvar lämnas utifrån erfarenheter från Svenska Röda Korsets vårdverksamheter.

Svenska Röda Korsets synpunkter:

Överenskommelsen syftar bland annat till att främja samverkan, samarbete och samordning mellan berörda verksamheter som möter barn och unga. Behov av stöd, vård och behandling ska fångas upp och tillgodoses. Inga barn eller unga ska falla mellan stolarna. Barnet, den unge och i förekommande fall vårdnadshavare ska i möjligaste mån ges tillfälle att påverka stöd- och vårdinsatserna. Barn och unga som är placerade i samhällsvård har samma rätt till kontinuerlig skolgång och hälso- och sjukvård samt tandvård som alla andra barn. *Svenska Röda Korset tillstyrker detta och menar att en regional överenskommelse med detta syfte överlag är någonting positivt som kommer att bidra till bättre samverkan med barn och ungas bästa i fokus.* Den föreslagna överenskommelsen som ersätter Västbus reviderade riktlinjer från 2012 är mer utvecklad och betonar överlag tydligare barnet/den unges behov samt delaktighet i planering av insatser. Detta är viktigt inte minst utifrån att FN:s barnkonvention sedan januari 2020 gäller som lag i Sverige och då myndigheter har ett ansvar att säkerställa integrering av barnkonventionen i all myndighetsutövning.

Svenska Röda Korset

Swedish Red Cross

Croix-Rouge Suédoise

Cruz Roja Sueca

الصليب الأحمر السويدي

Member of the International
Federation of Red Cross and
Red Crescent Societies

Address/Address
Drottninggatan 2C
P.O. Box 166
SE-202 21 Malmö
Sweden

Telefon/Phone
+ 46 (0)8-452 46 00
Telefax/Fax
+ 46 (0)40-32 65 01

Internet
www.redcross.se
Bankgiro
900 8004

E-post/E-Mail
info@redcross.se
Org.nummer/VAT no.
802002-8711

Med detta som utgångspunkt önskar vi specifikt lyfta fram de målgrupper som Svenska Röda Korset möter och de behov och utmaningar vi ser inom ramen för våra verksamheter. Idag möter vi regelbundet barn och unga med extra risk för utsatthet. Det handlar om asylsökande och papperslösa barn och unga, samt barn och unga med migrantbakgrund som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd. Vi möter också personer som beviljats tillfälliga uppehållstillstånd där framtiden på sikt är oklar, och de som vistas i Sverige som tillståndssökande i väntan på beslut om uppehållstillstånd. Vi möter barn som har föräldrar närvarande men även ensamkommande barn och unga som befinner sig i Sverige utan föräldrar eller annan vårdnadshavare. Gemensamt för dessa barn och unga är en osäker tillvaro som ofta präglas av tidigare erfarenheter och svåra upplevelser på grund av flykt, krig, upplevt våld och dödsfall, separationer etc. samtidigt som framtiden och vad som ska ske framöver är oviss. Inte sällan hamnar ungdomar som fyllt 18 år eller som skrivits upp till myndig ålder i extra utsatthet med risk för utnyttjanden av olika slag.¹ Vi möter också barn som i många fall kräver sådan samverkan som den föreslagna överenskommelsen rör, exempelvis ensamkommande barn som placerats på HVB hem. Även om antalet asylsökande till Sverige minskat sedan 2015 ser vi fortsatt stora behov av insatser för barn och unga som kommer att behöva stöd och behandlingsinsatser under lång tid framöver och där samverkan mellan olika aktörer är nödvändig.

Med hänvisning till detta ser Svenska Röda Korset gärna att överenskommelsen ytterligare tydliggör det särskilda hänsynstagande som behövs för bättre samverkan gällande barn och unga som är asylsökande, som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd, eller som beviljats tillfälliga uppehållstillstånd. Remissen lyfter fram att många barn och unga med sammansatta och/eller komplexa behov inte sällan faller mellan stolarna och inte får det stöd, vård och behandling som de behöver. Detta är synpunkter som vi delar och vi möter berörda i våra verksamheter. Konkret ser vi till exempel att möjligheten till Samordnad individuell planering (SIP) för barn och unga inte används fullt ut. Vi ser också att barnets/den unges tillvaro som kan innebära avsaknad av vårdnadshavare, upphörande av insatser från god man den dag barnet fyller 18 år, en osäker legal tillvaro, ändrad boendesituation (exempelvis flytt), språksvårigheter etc. försvårar samverkan och försvårar möjligheten till fast vårdkontakt. Vi vet också att tidigare traumatiska erfarenheter hos barn har stor betydelse och om barnet inte får det stöd och den behandling barnet behöver finns risker att barnet/den unge utvecklar psykisk ohälsa. Dessa erfarenheter kan också göra det svårare för barnet/den unge att uttrycka sina behov och önskemål. Genom att tydliggöra särskilt hänsynstagande för dessa barn och unga ställs större krav på berörda aktörer att säkerställa att samverkan sker på bästa sätt, så att dessa barns behov inte faller mellan stolarna och inte följs upp.

I detta ser vi också att personal inom kommuner och region som arbetar med samverkan för barns och ungas bästa behöver kunskap om trauma och bemötande för att kunna identifiera och fånga upp relevanta behov. Här har Svenska Röda Korset en expertkunskap och vi bistår gärna med utbildningsinsatser eller andra informationshöjande insatser utifrån behov. Vi ser fram emot fortsatt dialog med Västra Götalandsregionen och berörda kommuner i detta syfte.

SVENSKA RÖDA KORSET

Ulrika Wickman
Vårdchef

¹ Se gärna rapporten "Mitt liv räknas – den humanitära situationen för ensamkommande unga", Svenska Röda Korset, 2020, <https://www.rodakorset.se/globalassets/rodakorset.se/dokument/om-oss/fakta-och-standpunkter/rapporter/humanitara-situationen-ensamkommande-roda-korset.pdf>